

Carles de Bolòs, en
una caricatura de
Gubau.

apareguts a la secció *Ángulo de la Ciudad* del diari *Los Sitios*. Si hem pogut viure aquest centenari és perquè mossèn Bolòs va saber ser un vell envoltat de joves: quan va morir, als 74 anys, el més gran dels seus companys de feina només en tenia 30.

Els qui el vàrem conèixer tenim el deure de descobrir-lo als qui no saben res d'ell. Hi ha aspectes de la seva obra que val més oblidar, com les crítiques d'art, però encara són vius i vàlids els seus *Ángulos*, dels quals s'ha publicat una antologia. Mossèn Bolòs, gran observador, no tenia mai pressa. Caminava i callava, immers en el silenci de la seva sordesa total, i la ciutat li entrava a poc a poc pels ulls: una ciutat molt diferent d'aquella que acostumava a veure el ciutadà normal. Aquest era el secret dels seus articles: el de descobrir les coses diminutes que havien succeït el dia abans i que havíem passat per alt, però que també hauríem pogut copsar si no haguéssim anat tan atrefagats i distrets.

A través d'aquests *Ángulos*, mossèn Bolòs ens porta encara, amunt i avall, per tota la ciutat, en una inacabable passejada pel temps i per l'espai: un viatge apassionat pel calendari, una mirada a les pedres i a les plantes, un diàleg silenciós amb els animals i amb la gent. Hem de recórrer a ell si volem saber molts petits secrets de Girona, però sobretot si volem recobrar un estil de ciutat que hem perdut: la ciutat que ell va saber explicar, amb agudesesa crítica i elegància sorneguera, al llarg de quatre mil dies.

Capdavanters d'una llarga cursa

El dia 9 de desembre de 1902, Joan Maragall signava un famós *Mensaje al Rey* en el qual deia, entre moltes altres coses: “*las oficinas de nuestra Administración están servidas por agentes que generalmente sólo hablan y entienden la lengua castellana (...). Y sin embargo, Señor, ¿es puesto el empleado para el ciudadano, o el ciudadano para el empleado? ¿Quién ha de ser apto para quién, en un país libre y bien administrado?*”

La queixa, doncs, ve de lluny. Ara, però, diuen que anem per bon camí. Segons un informe de la delegació del govern central a Catalunya, “*la normalització de l'ús de la llengua catalana a l'Administració pública és gairebé total a la circumscripció de Girona*”. A les altres tres circumscripcions del Principat, l'informe reconeix que el català es troba encara en inferioritat en relació amb el castellà. Però a Girona diuen que tot va bé: “*Girona és la circumscripció en què està més estès l'ús del català a l'Administració de l'Estat (...). La retolació en català dels senyals de les carreteres és un objectiu que només s'ha plantejat a Girona (...). Els avenços més importants en les comissaries de policia i casernes de la Guàrdia Civil s'han donat a Girona. 254 membres del cos han expressat el seu desig d'aprendre el català i enguany han començat els cursos, que es fan a les pròpies casernes, a Palamós, Puigcerdà, Portbou, Figueres i Girona*”.

Ara ens diuen, doncs, que anirem tan bé, i potser vindrà un dia en què el fet de la llengua ja no haurà d'estar, com temia Maragall, “*a merced del capricho, del desconocimiento o de la apasionada ligereza de cualquier agente del poder ejecutivo*”. Hi ha molt camí per córrer, com podem comprovar cada dia. Però en tot cas, si hem de creure l'informe, els gironins som els capdavanters. Coixos i tot, portem les de guanyar.